

FÜZZETEK

A Magyar-Török Baráti Társaság időszaki lapja
Macar-Türk Dostluk Derneği Yayını

– Üç ayda bir çıkar –

TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın basın mensuplarıyla sohbeti

A Török Nagy Nemzetgyűlés elnökének, Bülent Arınçnak sajtótájékoztatója

25–27. Haziran 2003 tarihlerinde Macaristan'a resmî bir ziyarette bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanı Bülent Arınç, 26. Haziran günü Budapeşte'de basın mensuplarıyla biraraya gelerek sorularını yanıtladı. TBMM Başkanı'nın yaptığı açıklamaların ve kendisine yöneltilen soruların ağırlık noktasını Türkiye'nin AB'ne üyeliği, Türkiye-Macaristan ilişkileri ve Kıbrıs gibi konular oluşturdu.

Türkiye'nin AB'ne adaylık statüsünün resmen tanındığı 1999. Helsinki zirvesinden bu yana Meclis tarafından yapılan çalışmalara ve çıkarılan yasalara değinen Başkan Arınç, Türkiye'nin AB kriterlerini yerine getirme yönünde ciddi olarak ortaya koyduğu kararlılık ve çabalardan çeşitli ilerleme raporlarında övgüyle söz edildiğini belirtti ve Türkiye'nin AB'yle müzakerelere 2004 yılı sonundan önce başlama arzusunu ifadeyle, Meclisin gayretli çalışmalarının bu süreyi daha da kısaltabileceğine işaret etti.

Sayın Arınç, Türkiye'nin AB'ne üyeliğinin birçok üye ülkenin çıkarlarına aykırı olduğu ve kriterler yerine getirildikçe yenilerinin ileriye sürüleceği yönünde bir basın mensubu tarafından yapılan yoruma cevaben, Türkiye'nin AB'ne girmesindeki asıl amacın demokrasi ve hukuk standartlarını yükseltmek olduğuna işaret ederek, bazı AB ülkelerinin siyasî veya ideolojik düşüncelerle Türkiye aleyhine karar almak isteyebileceklerini, ancak bu tür tavırların Türkiye'yi hedefinden saptırmayacağını söyledi.

“Demokratik hakların geliştirilmesinin ülkede istikrarsızlığa yol açma ihtimalinin olup olmadığı, bunun da AB'ne girişi tehlikeye sokup sokmayacağı” sorusuna ise, Sayın Başkan, Türk halkının mutlak çoğunluğunun, 40 yıldan bu yana tüm hükümetlerin ve siyasî partilerin ve Türk Silahlı Kuvvetleri de dahil olmak üzere resmî kurum ve kuruluşların tamamının AB'ne üyelik hedefi konusunda hemfikir olduğunu ifadeyle, AB üyeliği karşıtı görüşlerin de ortaya çıkabileceğini, ancak bunun istikrarsızlık olarak değil, farklı görüşlerin oluşturduğu bir zenginlik olarak kabul edilebileceğini belirtti.

A Török Nagy Nemzetgyűlés elnöke, Bülent Arınç, aki 2003. június 25–27. között hivatalos látogatáson Magyarországon tartózkodott, június 26-án újságírókkal találkozott és válaszolt kérdéseikre. A Török Nagy Nemzetgyűlés elnökének nyilatkozata és a hozzá intézett kérdések Törökország Európai Unió tagságára, a magyar-török kapcsolatokra és a ciprusi kérdésre összpontosultak.

Arınç elnök úr említést tett arról, hogy Törökország tagjelöltségét az Európai Unióba az 1999-es helsinki csúcserkeztelen hivatalosan elfogadták, s a Török Parlament azóta végzett munkájáról és jogalkotási tevékenységéről, kijelentette, hogy a felzárkózást értékelő jelentések pozitívan értékelték Törökország eltökéltségét és erőfeszítéseit, amelyeket azért tesz, hogy megfeleljen az EU kritériumainak. Egyúttal reményt fejezte ki, hogy még 2004. vége előtt megkezdődhetnek a tárgyalások, a Parlament kitartó munkája ezt az időszakot is lerövidítheti.

Egy újságíró megjegyzésére, miszerint Törökország EU-tagságra nemely tagország érdekeivel ellentétes, illetve, hogy a teljesített kritériumok helyébe újak fognak lépni, Arınç úr válaszában kifejtette, hogy Törökország EU-ba történő belépésének fő célja a demokratikus és jogi szabályozás tökéletesítése, és hogy egyes tagországok politikai és ideológiai megfontolásból Törökországot ellen felhozott kifogásai nem fogják eltántorítani Törökországot célja megvalósításától.

Arra a kérdésre, hogy „a demokratikus jogok kiszélesítése okozhat-e az országban instabilitást s ez veszélyeztetheti-e az EU csatlakozást”, az elnök azt válaszolta, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozás kérdésében a török nép nagy többsége, az elmúlt 40 év összes kormánya, politikai pártja, minden hivatalos szerve és intézménye – beleértve a török fegyveres erők is – azonos véleményen van. Lehetnek olyan nézetek, melyek ellenzik az EU-tagságot, de ezt nem instabilitásként kell értékelni, hanem a különböző vélemények gazdagságaként.

Din özgürlüğünün geliştirilmesi yönünde yaptığı bir açıklamaya atfen yöneltilen bir soruya cevaben Sayın Başkan, din ve vicdan özgürlüğünün yalnızca Müslümanlar için değil, tüm diğer inanç sahipleri için de olduğunu ifadeyle, AB standartlarına ulaşma hedefi doğrultusunda bazı düzenlemeler yapılması planlarından söz etti. Bu bağlamda bir örnek veren Arınç, şimdiye kadar belediye ve diğer kamu kurumlarının halkın dinî ihtiyaçlarını karşılamak üzere imar planlarında yalnızca camilere yer verebildiklerini, ancak kısa bir süre önce yapılan düzenlemeyle, cami sözcüğünün ibadethane olarak değiştirildiğini ve diğer inanç sahiplerine de böyle bir olanağın tanındığını, örneğin Türkiye’de yerleşik Macar vatandaşlarının yaşadıkları yörede bir kiliseye ihtiyaç duymaları halinde yerel yönetimin buna yer ayırmak zorunda olduğunu ifade etti.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin siyasî bir kurum olmadığına işaret eden Sayın Başkan, Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülkenin iç ve dış güvenliği, dış politikası, AB üyeliği gibi konularda görüşlerini rahatlıkla ortaya koyduğunu belirtti, ancak siyasî kararların hükümet tarafından alındığının, yasama yetkisinin ise parlamento tarafından kullanıldığının altını çizdi.

Türkiye’deki azınlıklar bağlamında Kürtlerle ilgili olarak yöneltilen bir soruya cevaben, Türkiye’de azınlığın dinî anlamda bir kavram olduğuna ve azınlıkların Lozan Anlaşması’nda belirlendiğine işaret eden Sayın Arınç, Türkiye’de yaşayan Kürtlerin bir azınlık olmadığını, bunun hem Osmanlı Devleti, hem de TC zamanında geçerli olduğunu ve Kürtlerin, milletvekili, bakan, başbakan olduklarını, silahlı kuvvetlerin en yüksek nokta-larına geldiklerini vurguladı. Başkan Arınç ayrıca, Türkiye’deki Kürt vatandaşlardan bir kısmının kendi ana dillerini öğrenmeyi ve bu dilde yayınlar yapılmasını istediklerini ifadeyle, bu konuda Anayasada bazı düzenlemeler yapıldığına dikkat çekti.

Irak konusunda yöneltilen bir soruya cevaben Sayın Arınç, Irak’ın toprak bütünlüğünün mutlaka korunması ve Irak’ın sahip olduğu yeraltı ve yerüstü zenginliklerinin Irak halkına ait olmasının, Türkiye’nin bu komşu ülkeye yönelik politikasının iki ana unsurunu oluşturduğunu söyledi ve ülkenin yeniden yapılanması ve demokratikleşmesi sürecinde Irak’taki tüm etnik grupların söz sahibi olması gereğini vurguladı. Irak’ta huzur ve barışın mümkün olan en kısa zamanda tesis edilmesi gereğine işaret eden Sayın Başkan, Türkiye’nin asırlardır mensubu olduğu bu coğrafyada etkin bir rol oynama arzusunu dile getirdi ve özellikle Irak’ın yeniden imar ve inşasında, daha önceden de uluslararası alanda başarılı hizmetler vermiş olan Türk müteahhitlerinin iş üstlenebileceklerini belirtti.

Birinci Dünya Savaşı’nda en büyük toprak kaybının Osmanlı Devleti ve Macaristan tarafından yaşandığına ve Türkiye’de bu durumun nasıl üstesinden gelindiğine dair bir soruya ise Başkan Arınç, TC sınırlarının belli olduğunu ve Türkiye’nin hiçbir ülkenin topraklarında gözü olmadığını belirterek yanıt verdi.

A nyilatkozatnak a vallásszabadság kiterjesztéséről szóló ré széhez kapcsolódó kérdésre válaszul az elnök kifejtette, hogy : vallás- és lelkiismereti szabadság nem csak a muszlimok, hanem minden más felekezet számára is biztosítandó, és e téren az EU követelményeinek megfelelően némely átalakítást terveznek. A: Arınç elnök úr által hozott példa szerint, eddig az önkormány zatok és más hivatalos szervek a vallási szükségletek kielégítésé céljából az építési tervekben csak a dzsámik részére különíthet tek el területeket, de egy nemrég hozott szabályozás értelmében a „dzsámi” szót „imahely”-re változtatták és ezt a lehetőségre más vallások számára is biztosítják. Például, ha Törökország egy részén magyar állampolgárok telepednének le és egy templomra lenne szükségük, a helyi vezetésnek helyet kell kijelölnie erre.

Az elnök rámutatott arra, hogy a török hadsereg nem politikai testület, de az ország bel- és külbiztonsága, külpolitikája és EU-tagsága kérdésében szabadon kifejezheti nézeteit. Hangsúlyozta azonban, hogy a politikai határozathozatal a kormány feladata, és a törvényhozás a parlament hatáskörébe tartozik.

Bülent Arınç a sajtótájékoztatón

A törökországi kisebbségekkel kapcsolatban, a kurdokra vonatkozó kérdésre az elnök azt válaszolta, hogy Törökországban a kisebbség vallási értelemben értendő, és a kisebbségek ügyét a Lausanne-i Egyezmény szabályozza, valamint, hogy a kurdok nem alkotnak kisebbséget Törökországban, ami így volt az Oszmán Állam ideje alatt is és a Török Köztársaságban is. Hangsúlyozta, hogy a legmagasabb tisztségekben, képviselői, miniszteri, miniszterelnöki pozícióban, a fegyveres testületek legmagasabb posztjain egyaránt találhatók kurdok. Arınç elnök úr felhívta a figyelmet arra, hogy a törökországi kurd állampolgárok egy része a saját anyanyelvét kívánja tanulni és ezen a nyelven óhajt kiadványokat is megjelentetni.

Ezért némely változtatások történtek az alkotmányban.

Az iraki problémával kapcsolatosan feltett kérdésre válaszolva Arınç elnök úr hangsúlyozta, hogy Irak területei egységét mindenképpen meg kell őrizni, Irak föld alatti és föld feletti kincsei az iraki népet illetik, s e két elv alkotja Törökország politikájának alapját ezen szomszédja iránt. Az ország átalakulása és demokratizálódása folyamataiban az összes iraki etnikai csoportnak beleszólási joggal kell rendelkeznie. Rámutatott arra, hogy Irakban a legrövidebb időn belül nyugalmat és békét kell teremteni, és mivel Törökország ezen a területen földrajzilag évszázadok óta érintett, aktívan részt kíván venni, különösen Irak újjáépítésében, mégpedig olyan építkezési vállalatokkal, amelyek már sikeresen bizonyítottak nemzetközi téren.

Arra a kérdésre, hogy miként tudta Törökország feldolgozni azt a nagy területi veszteséget, melyet – Magyarországhoz hasonlóan – az I. világháborúban az Oszmán Állam elszenvedett, az elnök azt válaszolta, hogy a Török Köztársaság határai egyértelműek, és Törökország nem kívánja magának egyetlen más ország területét sem.

Terörizmle mücadeleyle demokratik haklar elde etme mücadelesile karşılaştıran bir soruya ise Sayın Başkan, terörün bir insanlık suçu olduğunu, rengi, dini, ırkı bulunmadığını ve hiçbir gerekçeyle haklı gösterilemeyeceğini, demokrasinin hiçbir zaman terörle bağdaştırılmayacağını, zira demokrasinin çoğulculuk ve katılımcılık gibi iki önemli unsurunun bulunduğunu, demokrasinin farklı düşünceleri zenginlik olarak kabul ettiğini ifadeyle, demokrasilerde mevcut kurum ve kurallara uygun hareket edildiği sürece baskı ve terörden bahse-dilemeyeceğini belirtti.

2000 yılında Macaristan Başbakanının Türkiye'yi ziyareti sırasında iki ülke arasında üniversite öğrenimi ve master için karşılıklı öğrenci gönderilmesi konusunda ortaya atılan fikrin, yeni Türk hükümeti tarafından da desteklenip desteklenmediği konusundaki bir soruya yanıt olarak Sayın Başkan, iki ülke arasındaki ilişkilerin yalnızca ekonomik alanda değil, kültürel alanda da arzu edilen düzeyde olmadığını ifadeyle, Macaristan'ın kültür ve eğitim bakımından çok önemli bir ülke olduğuna, Türkiye'nin de eğitim alanında son yıllarda çok iyi bir noktaya geldiğine, her iki ülkede Türkoloji ve Hungaroloji kürsülerinin bulunduğuna, ancak bunların yeterli olmadığına işaret etti ve iki ülkede öğrenim gören Türk ve Macar gençlerinin sayısının daha artması arzusunu dile getirdi.

Ayrıca, iki ülke arasında önemli bir turizm potansiyelinin varlığına dikkat çeken Sayın Arınç, Türkiye'de yaşamış olan Macar ulusal kahramanlarını, Osmanlı ordusunda subaylık yapmış Macarları, Macaristan'da Osmanlı döneminden kalan eserleri zikrederek, bu ortak değerlerin Türk ve Macar halklarını birbirlerine daha fazla yaklaştırması gerektiği inancını dile getirdi ve Türkiye'nin bu bağlara daha sıkı sarılacağını belirterek, Macar tarafının da bu konuya aynı duyarlılıkla yaklaşacağı umudunu ifade etti.

Açıklamaları çerçevesinde Kıbrıs sorununa da değinen Başkan Arınç, Kıbrıslı Türklerin çözüm arayışları içinde çeşitli öneriler sunduğunu, ancak Rum tarafının, Türkleri azınlık haline getirerek susturma amacını güttüğü için bir sonuca ulaşılmasının mümkün olmadığını, AB'nin de Kıbrıslı Rumların tek tarafı başvurusunu uygulamaya koyarak adada bir çözüm olanağını ertelemiş olduğunu, AB'nin Kıbrıslı Türklerle uyguladığı ambargonun da olumsuz etkilerinin görüldüğünü belirtti. TBMM Başkanı ayrıca, adada çözümün konfederasyon veya federasyon ismini taşımasından ziyade içeriğinin ve özünün çok daha önemli olduğunu sözlerine ekledi.

Gülhan Ulutekin

(Bu makalenin hazırlanmasındaki katkılarından dolayı Sayın Meziyet Sağlık'a teşekkür ederiz.)

Egy másik kérdés összevetette a terrorizmus ellen vívott harcát a demokratikus jogokért folytatott küzdelemmel, mire az elnök kifejtette, hogy a terrorizmus az emberiség ellen elkövetett bűn, függetlenül a színtől, vallástól, fajtától, és semmilyen indokkal nem igazolható, s a demokrácia soha nem egyeztethető össze a terrorizmussal. A demokrácia a többségre és a részvételre támaszkodik, mint két legfontosabb elemre. A demokrácia a különböző véleményeket sokszínűséggel fogadja el, melyek ha az intézményeknek és szabályoknak megfelelően érvényesülnek, sem elnyomásról, sem terrorizmusról nem lehet szó.

2000-ben a magyar miniszterelnök Törökországba látogatott és felmerült a két ország közötti kölcsönös diákcsera gondolata, egyetemi és posztgraduális oktatás céljából. Elhangzott az a kérdés, hogy ezt az elképzelést vajon támogatja-e az új török kormány. Az elnök kifejtette, hogy a két ország közötti kapcsolat nemcsak gazdasági, hanem kulturális téren is elmarad a kívántól; Magyarország mind kulturális, mind oktatási téren nagyon jelentős ország, és az utóbbi években Törökország is igen jó szintet ért el az oktatás terén. Mindkét országban van turkológiai és hungarológiai tanszék, ám ezek nem elégségesek. Kíváncos lenne a két ország közötti diákcsera keretében az egymás országában tanuló török, illetve magyar diákok számát növelni.

Ezen kívül Bülent Arınç felhívta a figyelmet arra, hogy a két ország között jelentős idegenforgalmi lehetőség van. A Törökországban élt magyar nemzeti hősök, az oszmán hadseregben tisztként szolgáló magyarok, vagy az oszmán időkben Magyarországon fennmaradt emlékek, a két nép közös értékei, melyeknek közelebb kell hozniuk egymáshoz a török és magyar népet. Törökország egyre jobban ragaszkodni fog a szálakhoz, s remélhető, hogy a magyar fél is hasonló érzékenységgel fog közelíteni a kérdéshez.

Nyilatkozatában Ciprus kérdésére is kitért az elnök. Megemlítette, hogy a ciprusi törökök keresik a megoldást és különböző javaslatokat terjesztenek elő, de a görög fél a törököket kisebbségként kívánja kezelni és így elhallgattatni. Ezért nem sikerül eredményt elérni. Azzal, hogy az EU a ciprusi görögök egyoldalú jelentkezését elfogadta, kitolódott a szigetén való megoldás megtalálásának lehetősége. Sőt, az EU által a ciprusi törökök ellen alkalmazott embargó is negatív hatása. A Török Nagy Nemzetgyűlés elnöke azzal zárta szavait, hogy a megoldásban nem a konföderáció vagy föderáció elnevezés a fontos, hanem az a tartalom és lényeg, amit az fed.

Gülhan Ulutekin

(Dr. Buzás Lilien fordítása)

A Kossuth-könyv bemutatója Ankarában

Bülent Arınç, a Török Nagy Nemzetgyűlés elnökének magyarországi tartózkodása alkalmával felvetődött, hogy az Akadémiai Kiadó és társaságunk közös gondozásában, a közelmúltban török nyelven megjelent Róbert Hermann: Lajos Kossuth és 1848-49. évi Magyar szabadságharc című kötet törökországi bemutatójára Ankarában kerüljön sor. Elnök úr a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és a Magyar Tudományos Akadémia Könyv- és Folyóirat Bizottságának támogatásával megjelent kötet egy példányát érdeklődéssel vette át, majd szóba került, hogy felkérésünkre vállalná-e a könyvbemutató fővédnökségét. Felvetődött továbbá, hogy vállalkozna-e védnökséget a Török Nagy Nemzetgyűlés azon képviselői is, akik a török-magyar baráti csoport tagjai.

Elnök úr nagy örömmel fogadta felkérésünket, és a bemutató helyszínéül a török Parlament épületét, időpontjául pedig ez év novemberét jelölte meg.

„Borúra derű”

A közelmúltban emlékeztünk meg a Török Füzetek megjelenésének 10 éves évfordulójáról. Megítélésünk szerint az elmúlt tíz évben a lap sok örömet okozott mindnyájunknak. Az olvasók igényeit is szem előtt tartva törekedtünk arra, hogy igényes írások jelenjenek meg. Ebben jelentős szerepet játszottak azok a tagtársaink, barátaink is, akik színvonalas kézírataikkal hatékonyan segítették munkánkat. Ez alkalommal is köszönjük lelkes támogatásukat.

Különleges öröm számunkra, hogy a Török Köztársaság illetékesei is nagyra értékelik igyekezetünket. Ennek ékes bizonyossága az alábbi két levél, amelyeket Aydan Karahan nagykövet juttatott el hozzánk.

„Török Nagykövetség
Budapest

Budapest, 2003. június 10.

Dr. F. Tóth Tibor úr
a Magyar-Török Baráti Társaság alelnöke

BUDAPEST

Tisztelt Dr. F. Tóth Tibor Úr!

A Török Köztársaság Kormánya a „Török Füzetek” című kiadvány támogatására 2.500 USD hozzájárulást küldött el.

Meggyőződésem, hogy ez a török és a magyar barátságot jelképező támogatás, a közös értékek napfényre hozását elősegítő „Török Füzetek” ezután is sikeres fennmaradását segíti elő.

Üdvözlettel:

Aydan Karahan
nagykövet”

Még egy hónap sem telt el, alig hogy megköszöntük nagykövet úrnak a török kormány támogatását, újabb levél érkezett tőle, mellyel Abdullah Gül török miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter alábbi tartalmú hivatalos levelét továbbította hozzánk:

„Dışişleri Bakanı

ve

Başbakan Yardımcısı

Sayın Tibor F. Tóth

Török Füzetek Baş Editörü

BUDAPESTE

Sayın Tibor F. Tóth,

13. 06. 2003

1992 yılından beri Türk-Macar Dostluk Derneği tarafından yayımlanmakta olan Török Füzetek, iki ülke arasındaki tarih, kültür ve sanat bağlarını güçlendirmekte ve her iki ülkede fikir hayatına önemli katkılar sağlamaktadır.

Tarihe dayanan Türk-Macar dostluk ilişkilerinin somut bir simgesini oluşturan Török Füzetek'in hazırlanması ve yayımlanması çerçevesinde gerçekleştirdiğiniz özveriye çalışmalarından ötürü sizi ve Derginiz Editörler Kurulu'nda yer alan Türk-Macar Dostluk Derneği Başkanı Géza Dávid ile Györgyi Szmlkó ve László Puskás'ı yürekleme kutlar, Török Füzetek'in başarılı yayın hayatının uzun yıllar devamını diler, teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla,

Abdullah GÜL”

A levél magyar fordítása:

„Külügyminiszter

és

Miniszterelnök-helyettes

F. Tóth Tibor úr

a Török Füzetek főszerkesztője

BUDAPEST

Tisztelt F. Tóth Tibor Úr!

2003. 06. 1

Az 1992-től a Török-Magyar Baráti Társaság által kiadott Török Füzetek a két ország közti történelmi, kulturális és művészi kötelekeket erősíti, és fontos hozzájárulás mindkét ország szellemi életéhez.

A múltból táplálkozó török-magyar barátság konkrét jelképének számító Török Füzetek szerkesztésében és kiadásában végzett ön feláldozó munkájáért Önnek, valamint a Szerkesztőbizottság tagjainak, Dávid Gézának, a Török-Magyar Baráti Társaság elnökének, Szmlkó Györgyinek és Puskás Lászlónak szívvel gratulálok, és Török Füzetek további sikeres megjelenését kívánom.

Köszönettel:

Abdullah GÜL”

Jóleső érzéssel nyugtázzuk e leveleket, s mind az anyag támogatásért, mind az erkölcsi elismerésért ezúton is köszönetet mondunk.

☞ A Török Füzetek Szerkesztő Bizottsága

Elfoglalta állomáshelyét Aydan Karahan, Törökország új budapesti nagykövete

Szeretettel köszöntjük Magyarországon Törökország új rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, Öccellenciáját, Aydan Karahan urat.

Aydan Karahan Ankarában született, 1942-ben. Az Ankarai Egyetemen szerzett politológus diplomát 1965-ben. Az egyetem elvégzése után a török Külügyminisztériumba került, ahol különböző beosztások után 1992–1995. között Bejrútban, 1995–1996-ban Észak-Cipruson, 2000–2003. között pedig Hágában teljesített szolgálatot, nagykövetként. Aydan Karahan 32 éve dolgozik a török diplomácia szolgálatában, pályafutása során a török Külügyminisztériumban helyettes államtitkári feladatot is ellátott.

Társaságunk nevében őszinte szívvel kívánjuk nagykövet úrnak, hogy érezze otthon magát Magyarországon.

Rákóczi-ünnepség Rodostóban

(Június 5–6.)

Az „50 éves” általános iskola kisdíákjai

Rodostóban (mai nevén: Tekirdağ) – az ankarai nagykövetség és az isztambuli főkonzulátus szervezésében – rendezvénysorozat keretében emlékeztek meg a Rákóczi szabadságharc kezdetének 300. évfordulójáról. Az ünnepségen jelen voltak: a török és a magyar kultuszminisztérium helyettes államtitkárai; Tekirdağ megye kormányzója; a város magas rangú személyei; a helyi baráti társaság vezetői és tagjai; az ankarai ENSZ Menekültügyi Hivatalának képviselője és a magyar tiszteletbeli konzulok. Magyarországról a testvérváros Kecskemét delegációja, valamint a budapesti Magyar-Török Baráti Társaság mintegy ötvenfős küldöttsége.

Balról jobbra: Erdoğan Erken, Zimborás Gabriella, Ács Tamás, Szalay Zsolt és Ahmet Özyurt. Második sorban: Dávid Géza, Tasnádi Edit

Az ünnepségsorozat június 5-én a Szépművészeti Galériában az „Alkotó magyarok” című kiállítás megnyitásával és Vecdet Erkun professzornak a magyar szellemi élet nagyjait méltató előadásával kezdődött. Június 6-án a Rákóczi Múzeumnál ünnepi beszédet mondott: Ahmet Özyurt Tekirdağ kormányzója; Szalay Zsolt ankarai magyar nagykövet; Gesche Karrenbrock, az ankarai ENSZ Menekültügyi Hivatalának képviselője. A múzeum falán koszorút helyeztek el: az ünnepi szónokok; a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának képviselőjében Ács Tamás helyettes államtitkár; a Magyar-Török Baráti Társaság nevében Dávid Géza elnök és Tasnádi Edit főtítkárr; a helyi baráti társaság vezetői és tagjai. A helyi „50 éves” általános iskola tanulóiból álló lelkes kis csoport magyar dalokkal köszöntötte az ünneplő közönséget.

E sorok írója a Rákóczi Múzeum részére átadta a következő emléktárgyakat:

– a Magyar Pénzverő Rt. adományaként, az évforduló alkalmából vert Rákóczi-emlékérmet,

– a Magyar Posta Rt. ajándékaként szintén az évfordulóra kiadott alkalmi bélyeg kisívet, illetve a négy bélyeget tartalmazó kisívhöz tartozó reprezentatív kivitelezésű alkalmi borítékot, továbbá

– a Zsolnay Porcelánmanufaktúra Rt. ajándékát, egy eozinmázás kaspót.

A társaság tagjai e kaspóba helyezték el azt a virágzó muskátli tövet, amit Magyarországról hoztak magukkal.

A múzeum megtekintése után kezdődött az a tudományos konferencia, amelynek keretében rangos előadók méltatták II. Rákóczi Ferencet és a szabadságharc jelentőségét. Előadók voltak: Dávid Géza tanszékvezető egyetemi tanár; Fodor Pál történész, tudományos főmunkatárs; Kenan Oflaz, a város polgármesteri hivatalának volt kulturális igazgatója és Mehmet Serez író.

Az ünnepség délután a „Függetlenség és béke” parkban folytatódott, ahol a Rákóczi-szobornál faültetésre került sor. Itt ismét találkoztunk az általános iskola kisdíákjainak produkciójával, és az isztambuli TED-Kolej énekkara is fellépett.

A Magyar-Török Baráti Társaság küldöttségének az ünnepségen való részvétele a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Évfordulók Titkárságának segítségével nélkül nem valósulhatott volna meg, a támogatásért társaságunk nevében ez úton is hálás köszönetet mondunk.

Köszönet illeti Erdoğan Erken tiszteletbeli magyar konzult, régi barátunkat a szeretetteljes fogadtatásért.

F. Tóth Tibor

Társaságunk tagjai a „Függetlenség és béke” parkban, a Rákóczi-szobor előtt

Zrínyi ünnepségek Horvátországban magyar és török részvétellel

Horvátország függetlenségének, így Muraköz (Medzimirje) megye kialakításának 10. évfordulója alkalmából nagyszabású ünnepséget rendeztek a fővárosban, Zágrábban, illetve a megye székhelyén, Csáktornyan (Čakovec). Mivel a Zrínyi család ősi fészke Csáktornyan van, érthető, hogy az ünnepség a Zrínyiekre való megemlékezés jegyében zajlott. Az is természetes, hogy a testvérváros, Szigetvár küldöttsége is részt vett a rendezvényeken. Az ünnepség dátumát, április 29. és 30., egy Zrínyi évforduló határozta meg: Zrínyi Pétert és Frangepán Ferenc Kristófot ugyanis 1671. április 30-án végeztette ki I. Lipót császár Németújhelyen. A hős szigetvári várkapitány, Zrínyi Miklós, valamint a dédunoka, a költő Zrínyi tettei eléggé ismertek, ám a Wesselényi féle összeesküvésben résztvevő Zrínyi Péter és sógora, Frangepán Ferenc története már kevésbé. Pár mondatban érdemes megemlíteni, miként is alakult ez az összeesküvés, amely a Habsburgoktól való elszakadást, az ország függetlenségét célozta, és mi lett az eredménye.

Miután Wesselényi Ferenc, az összeesküvés szervezője 1667-ben meghalt, Zrínyi Péter és Nádasdy Ferenc vették át annak vezetését. Az Oszmán Birodalommal is próbáltak kapcsolatra lépni a Habsburgok ellen, de elutasításra találtak. Ugyanakkor egymást is beárulták az udvarnál, engedmények és előnyök reményében. A császár tehát az összeesküvés legapróbb részleteit is ismerte, de nem lépett közbe, várva a megfelelő alkalmat. Ez el is érkezett, amikor Zrínyi Péter fegyverbe szólította, Frangepán Ferencet, és vejét, I. Rákóczi Ferencet, akik a felvidéken felkelést szítottak. A vármegyék is fegyvert fogtak és Szatmár közelében zajlott le az egyetlen csata, ami magyar győzelemmel végződött. Ám közben Zrínyiék feladták magukat a megbocsátás reményében. Ennek hírére a felkelők szétesztek, és átálltak a császárhoz. A kegyelem mégis elmaradt, sőt az udvar kihasználva a könnyű győzelmet, véres bosszút állt. Zrínyit, Frangepánt és Nádasdyt a bíróság fej- és jószágvesztésre ítélte, amit 1671 áprilisában végrehajtottak. Ez után a császári csapatok több magyar várat is kézre kerítettek és kifosztottak, hogy uralmukat megszilárdítsák a magyar területeken.

A kivégzettekre való emlékezés jegyében szervezett rendezvénysorozat díszvendége a Páneurópai Unió elnöke, Habsburg Ottó volt. Szigetvár küldöttségét Paizs József polgármester, valamint Törökország tiszteletbeli konzulja, Horváth László vezette. Tekintve, hogy Trabzon testvérvárosi kapcsolatot szeretne létesíteni Csáktornyával, ezért az ünnepségen jelen volt Mazhar Yıldırımhan, Trabzon város helyettes polgármestere is, aki a trabzoni kereskedelmi és iparkamara küldöttségének élén tartózkodott Szigetváron. Jómagam, mint Mazhar bej kísérelője vettem részt a programokban.

Szigetvárról gépkocsival mentünk Csáktornyára, ahonnan busszal vittek bennünket Zágrába, a rendezvénysorozat megnyitására. Ez a zágrábi katedrálisban zajlott, ahol az orgona hangjai mellett koszorúzás és megemlékezés volt Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc síremlékénél.

Ezt követően, a katedrális előtti téren kulturális műsort tekinthettünk meg, amelyen többek közt egy szigetvári diák felolvasta Zrínyi búcsúlevelét, amelyet kivégzése előtti napon írt a börtönben.

Az ünnepség este folytatódott a Csáktornyához közeli Terbotz kastélyban. Itt került sor a Zrínyi Gárda (Zrinska Garda) felavatására, ezáltal befogadták azt a horvát katonaság történelmi alakulatába. Érdemes néhány szót ejteni magáról a gárdáról, illetve az avatásról is. A gárda tagjai csak 175–185 cm magas, feddhetetlen előéletű ifjak lehetnek, beajánlás alapján. A gárda tagjainak reprezentatív egyenruhát terveztek és készítettek, sötétszürke anyagból, piros díszítéssel. Az öltözködés kiegészítő részei: csizma, csákó és kard. Megtudtuk, hogy az öltözködés elkészítésének költsége magyar pénzre átszámítva közel fél millió forint. Ezt az összeget az ajánló fedezte. Az avatás során névsor szerint szólították a gárda tagjait, akik ajánlójukról vehették át a díszkardot. Az avatási ünnepség díszlövészekkel és ünnepi vacsorával zárult.

Másnap, április 30-án, Csáktornyan folytatódott a program. Délelőtt 9 órakor Branko Levačić, Muraköz megye főispánja (zsupán) adott fogadást a vendégek tiszteletére. Ezen a sajtó képviselői is jelen voltak. Habsburg Ottó angolul tartott rövid beszédet és válaszolt az újságírók kérdéseire. A beszédet tolmácsolták horvát, majd magyar nyelvre. A kissé bonyolult tolmácsolás láttán Habsburg Ottó egyszerűsített a helyzeten: magyarul folytatta a beszédet, és így csak egy tolmácsra volt szükség!

Az ünnepség a fogadást követően a vár előtti parkban folytatódott, a bejáratánál elhelyezett Zrínyi és Frangepán emlékműnél, ahol az egyes küldöttek és a delegációk elhelyezték koszorúikat. Eközben az újonnan felavatott Zrínyi Gárda állt díszőrséget, és adott le díszlövéseket minden egyes koszorú elhelyezése után. Természetesen a szigetvári küldöttség és Mazhar bej is koszorúzott. (Megjegyzem, hogy a csáktornyai Zrínyi várat, amely 10–15 évvel ezelőtt még igen siralmas állapotban volt, folyamatosan renoválják. A tetőszerkezetet teljesen felújították, és jelenleg már a belső munkálatok folynak.) Az ünneplő közönség ezután a vár előtti parkban lévő költő Zrínyi Miklós emlékművéhez vonult, amelyet szintén megkoszorúztak.

A városházán Branko Šalamon, Csáktornya polgármestere fogadta küldöttségünket. Bemutatta a várost, ismertette annak intézményeit, és szóba került a Trabzonnal létesítendő testvérvárosi kapcsolat kérdése is. Ezután közös ebédet vettünk részt a halász étteremben, ahova tolmácsunk, a magyarul hibátlanul beszélő Ladislav Logožer ügyvéd úr kísért el bennünket. (Ezt az éttermet minden Csáktornyára látogató honfitársunknak jó szívvel tudom ajánlani.) A trabzoni kamara vendégei ez alatt Szigetváron Szűcs Csaba kamarai elnök vezetésével látogatást tettek több vállalkozónál, majd másnap, május elsején, közösen vettünk részt a nagyszabású, vidám rendezvényen, ahol a kulturális műsorok mellett a helyi borokból és különböző, bográcsban főzött pörköltekből is széles kínálat állt a vendégek rendelkezésére.

Puskás László